

DOI 10.15290/sw.2018.18.25

II Międzynarodowa konferencja naukowa *Региональная ономастика: проблемы и перспективы исследования*, Witebsk, 15–16 marca 2018 r.

W dniach 15–16 marca 2018 roku na Wydziale Filologicznym Witebskiego Uniwersytetu Państwowego im. P.M. Maszerowa (Białoruś) odbyła się II Międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Regionalna onomastyka: problemy i perspektywy rozwoju* (*Региональная ономастика: проблемы и перспективы исследования*). Organizatorami konferencji były następujące podmioty: Ministerstwo Edukacji Republiki Białoruś, Witebski Uniwersytet Państwowy im. P.M. Maszerowa, Smoleński Uniwersytet Państwowy, Białoruska Fundacja Badań Fundamentalnych oraz Komisja Onomastyczna przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów.

W sympozjum wzięło udział kilkudziesięciu badaczy reprezentujących ośrodki naukowe z Białorusi, Rosji, Polski, Ukrainy, Francji, Chin, USA i Kanady.

Tegoroczna konferencja była również okazją do uhonorowania jej Gospodarza – Profesor Anny Miezienko, obchodzącej jubileusz 70-lecia urodzin. Przed rozpoczęciem części roboczej życzenia dostojnej Jubilatce złożyły władze Uniwersytetu w Witebsku, przedstawiciele Białoruskiej Akademii Nauk: dyrektor Instytutu Językoznawstwa I. Kapylou oraz pierwszy zastępca ds. naukowych prof. A. Łukaszaniec, jak również goście z Moskwy, Sankt Petersburga i Smoleńska. Dziekan Wydziału Filologicznego prof. S. Nikołajenko wręczył Jubilatce wydany specjalnie z tej okazji zeszyt prac „Naukowe zapiski WUP im. Maszerowa”.

W pierwszym dniu konferencji uczestnicy wysłuchali ośmiu wykładów plenarnych. Ich tematyka oscylowała wokół zagadnień mikrotoponimii (Ігар Капылоў *Мікратапанімія Беларускага Паазер'я як важная крыніца гісторыка-культурнага ландшафту рэгіёна*), antroponimii historycznej i współczesnej (Інна Королёва *Прозвищные имена на Руси: семантический аспект*, Аляксандр Лукашанец *Патронімы ў сучаснай іменаслоўнай практыцы: мультыкультурны, поліканфесійны і білінгвальны аспекты*), urbanonimii (Анна Мезенко *Оттокодомонимные названия улиц в белорусских городах XVI–XVII вв.: тенденции развития*), onomastyki literackiej (Елена Красина *Личные имена в романе Д. Быкова «Орфография»: персонажи и прототипы*), a także związków onomastyki z innymi dyscyplinami, takimi jak lingwokulturologia (Ніна Максимчук *Ономастические маркеры Смоленско-Витебского приграничья: способы выявления и описания*, Валентина Маслова *Ономастика сквозь призму лингвокультурологии*) i metodyka nauczania (Сергей Николаенко *Ономастика в классической и современной методике преподавания русского языка в школе: взгляд практика*).

Drugiego dnia konferencji odbyły się obrady w kilku sekcjach. Tematyka sekcji pierwszej dotyczyła dwóch obszarów: „Teoria i metodologia badań onomastycznych” oraz „Onomastyczno-pedagogiczne problemy w przestrzeni edukacyjnej”. Zagadnienia te zostały zaprezentowane w następujących referatach: Алена Васілеўская, Марыя Вагулька *Да праблемы фарміравання тапанімічнай кампетэнцыі школьнікаў на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі*, Елена Горегляд *Использование ономастического материала в обучении иностранных студентов-филологов*, Henryk Duszyński-Karabas *Nazwy własne w podręczniku języka bułgarskiego dla Polaków*, Олег Копач *Топознак: лексическая мотивация vs грамматическая денотация*, Ирина Ратникова *Филологический анализ имени собственного в образовательном процессе*, Алла Романовская *Античный символ – коммуникативный языковой знак*, Татьяна Сироткина *Региональная этнонимика: проблемы и перспективы исследования*, Тетяна Черненко *Географічні терміни білоруських і українських (житомирських) говірок: порівняльно-типологічний аспект*, Васіль Шур *Наватарства і адметнасці віцебскай школы лінгвістаў-анамастаў: прафесар Г.М. Мезенка – кіраўнік школы*.

Секcję „Współczesne problemy toponimii” reprezentowała stosunkowo liczna grupa badaczy, którzy skupili się wokół problemów nazw miejscowych i terenowych Białorusi, Ukrainy, Rosji, Litwy i Francji. Referaty wygłosili: Тетяна Беценко *Закономірності в системі топонімічного назвоництва Сумського регіону (Україна)*, Валерий Васильев *Очерк по топонимии Витебщины (Ліозно)*,

Татьяна Васильева *Человек в зеркале топонимии (на примере отантропонимных ойконимов Белорусского Поозерья)*, Нина Ганцовская, Галина Неганова *Типологически значимая географическая лексика в костромских говорах (на материале текстов В.Я. Шишкова)*, Владимир Генкин *Формирование астионимной системы Витебщины и Смоленщины*, Людмила Годуйко, Ольга Переход *Топоним Остромечево и его производные в ономастическом пространстве Брестчины*, Ольга Горицкая *Вильня vs Вильнюс: вариативность топонимов в прагматическом аспекте (на материале русской речи в Беларуси)*, Марина Дорофеевко *Номинативные особенности виконимии северо-восточных регионов Беларуси и Франции*, Ольга Евсеева *Особенности топонимической системы смоленско-белорусского приграничья (исторический аспект)*, Кацярына Зайцава *Мікратапанімія Бешанковіччыны: намінацыйны аспект*, Алена Кавалева *Мемарыяльныя перайменаванні Паазер'я ХХ стагоддзя*, Вера Картавенко *Ценностные ориентации в региональном топонимическом материале*, Вира Котович *Ойконімі як носії лінгвокультурної інформації*, Антон Лавицкий, Татьяна Петрашко *Номинации географических объектов Беларуси: проблемы ономастической экологии или эксперименты над языковой личностью (на региональном материале Витебщины)*, Лена Леванцэвіч, Наталля Якубук *Тапанімікон Брэстчыны ў навуковых даследаваннях*, Ольга Лукина *Экклезионимика – лингвострановедение: проблемы и перспективы взаимодействия*, Сергей Мызников *О происхождении некоторых прозвищных этнонимов в русских говорах северо-запада России*, Анастасия Печенькова *Структурные особенности ойконимов Белорусского Поозерья с пищевой лексикой в основе*, Роман Разумов *Региональные особенности систем урбанонимов (на примере Ивановской области)*, Галіна Семянькова *Неафіцыйныя ўрбанонімы Беларусі: структурны аспект*, Наталля Тачыла *Адэтанімічныя назвы (мікратапанімы, антрапонімы) з асновай-этнонімам «цыган»*, Мария Цинкобурова *Стратиграфические особенности топонимов западной половины Ленинградской области.*

Nazwy osobowe (historyczne i współczesne) były przedmiotem uwagi w sekcji „Aktualne problemy antroponomii”. Referenci poruszyli następujące zagadnienia: Елена Бекасова *Особенности территориальной организации неофициального антропонимикона*, Наталія Бияк, Лариса Вергун *Adjectives in the nicknames of historic personalities*, Нина Бубнова *Антропоним М.И. Глинка в составе фоновых знаний общенациональной языковой личности*, Леонид Вардомацкий *Особенности именованія жителей в инвентарной переписи города Витебска за 1618 год*, Оксана Вербовецька *Індивідуальні прізвіскя, мотивовані особливостями родичів або членів сім'ї носія (на матеріалі антропонімії Тернопільщини)*, Юлия Галковская *Номинативный выбор в начале ХХІ в.: новые тенденции, ресурсы, источники*, Анна Журавлева *Особенности распространения славянских имен во Франции*, Ирина Ильченко, Настасія Ісачук *Перекладні поезії В.А. Чабаненка: ономастичні спостереження*, Michał Mordaf *Współczesne nieoficjalne nazwy osobowe jako pośnik pamięci o wschodniosłowiańskich formach imion (na materiale z Bielska Podlaskiego)*, Ніна Свистун *Рідкісні особові імена м. Тернополя (Україна) у другій половині ХХ століття*, Татьяна Скребнева *Личные имена как репрезентанты социокультурного пространства регио-*

на, Тамара Трофимович *Список подписей под текстом Соборного уложения 1649 года как источник сведений по русской исторической антропонимике*, Wang Yuhong *Характеристики человека сквозь призму антропонимов (на материале китайских и русских фамилий)*.

W sekcji „Onomastyka literacka” wystąpiło kilkunastu badaczy: Ванда Ба-роўка *Прэцэдэнтныя імёны дзеячай культуры як сродак выяўлення этэ-тычна-аксіялагічных інтэнцый аўтара ў паэзіі У. Караткевіча*, Святлана Бут-Гусаім *Антрапанімікон гістарычнай прозы Уладзіміра Дамашэвіча і Зі-наіды Дудзюк*, Zina Gimpelevich *Евреи и белорусы в творчестве Василя Бы-кова*, Валерый Гарнак *Віцебскія гутарнікі пачатку XIX стагоддзя*, Натал-ля Гушча *Асаблівасці некаторых гідронімаў нарыса Уладзіміра Караткевіча «Зямля пад белымі крыламі»*, Анна Деревяго *Ономастические средства вы-ражения авторской интенции в региональном публицистическом тексте*, Алена Дзядова *Уласнае імя як сродак рэпрэзентацыі канцэпту «Радзіма» ў паэтычным дыскурсе Генадзя Бураўкіна*, Ирина Зайцева *Образы восточно-славянских волшебных птиц в русской лирике*, Марыя Канцавая *Асаблівасці рэгіяналізму мастацкіх твораў Івана Навуменкі*, Мікалай Кот *Загало-вак-алюзія біблейскага паходжання Самсон у паэтычных творах У. Карат-кевіча*, А. Гаруна, К. Сваяка, Людмила Кривошпыкова *Аллюзивная мотиви-рованность имен собственных в авторском переводе В. Набокова (на приме-ре романа «Камера обскура» / «Laughter in the Dark»*, Сяргей Кураш, Ганна Юдзянкова *Анамастычны канцэпт «Палессе» ў беларускай лінгвакультуры*, Ксения Курс *Именованіе персонажей в творчестве представителей Смолен-ской поэтической школы*, Елена Муратова *Двадцатый век сквозь призму соб-ственных имен в творчестве Е. Евтушенко*, Татьяна Синкевич *Националь-но-культурная специфика имени собственного на примере сказок П.П. Ба-жова*, Татьяна Слесарева *Антропонимы в повести В. Короткевича «Листья каштанов»: семантический аспект*, Grant Smith *Symbolic meanings in the names of Midsummer Night's Dream*, Наталия Стрельникова *Семантика антропо-нимов в романе Е. Водолазкина «Авиатор»*, Елена Цветкова *Топонимическая система в пьесе А.Н. Островского «Не в свои сани не садись»*, Ольга Чесно-кова *Эстетика ономастических образов в песне «Христос родился в Палака-гуине»*, Ольга Шеверинова *Научно-исследовательские направления развития литературной ономастики в Беларуси и за рубежом на современном этапе*.

Badania obejmujące analizę takich klas onimicznych, jak chrematonimy, ergo-ниму, теонимы, зоонимы, zaprezentowano w sekcji „Peryferia onomastyczne”. Tema-tykę tę omawiali: Галина Бачинська, Ирина Рябініна *Особливості найменування кондитерських виробів*, Bożena Bolesta-Wrona *Імiona antycznych bogiń w nazew-nictwie zegarków*, Тетяна Вільчинська *Теонім Бог як компонент українських фразеологічних одиниць*, Людмила Годуйко, Ольга Переход *Способы нейминга хлебобулочных изделий от производителей Брестчины*, Юлия Дулова *Назва-ния-посвящения в артионимии Белорусского Поозерья*, Анна Марудова *Номи-нативные приоритеты в процессе называния домашних животных (на мате-риале Белорусского Поозерья)*, Светлана Насакина *Национально-культурная специфика названий морского водного транспорта в первой половине XIX ве-ка*, Алексей Соловьев *Названия отелей Смоленской и Витебской областей*.

Konferencję zamknęło posiedzenie plenarne, na którym dokonano podsumowania dwudniowych obrad. Została przyjęta rezolucja, w której podkreślono ważkość problematyki poruszonej w trakcie dwudniowych prac, wysoki poziom wygłoszonych referatów oraz produktywność dyskusji, umożliwiającą wymianę doświadczeń, stanowisk i poglądów badaczy, reprezentujących krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe. W rezolucji zwrócono także uwagę na kilka kwestii, mogących stanowić punkt wyjścia do dalszych przedsięwzięć w badaniach onomastycznych.

Jak zaznaczyła prof. A. Miezienko, zasadność przeprowadzania tego typu konferencji uwarunkowana jest niedostatkiem kompleksowych badań onomastycznych i lingwokulturologicznych nad onimami różnych regionów. Lokalne onomastykony zachowują w swojej pamięci informacje o specyfice organizacji, rozwoju gospodarczym, kulturze i etnografii społeczeństw. Wieloaspektowa analiza wzajemnego wpływu dwóch języków i kultur pozwala pozyskać cenne informacje o roli poszczególnych etnosów w tworzeniu językowych i kulturowych wartości badanych regionów. Takie działania mają szansę stać się kamieniem milowym w rozwoju komparatywistyki onomastycznej.

Jednocześnie uznano za istotne kontynuowanie spotkań w ramach cyklu konferencji *Onomastyka regionalna*. Uczestnicy sympozjum zgodnie stwierdzili, że bez względu na zmiany zachodzące w Europie i na świecie onomastyka Białorusi, Rosji, Polski, Ukrainy oraz innych krajów słowiańskich aktywnie rozwija się i zajmuje godne miejsce w światowej nauce i kulturze.

Na zakończenie konferencji jej uczestnicy mieli okazję zapoznać się z ekspozycją muzeów Witebskiego Uniwersytetu Państwowego (Muzeum Literackim na Wydziale Filologicznym i Muzeum Sztuki Dekoracyjno-Użytkowej na Wydziale Sztuki i Rzeźby), a także odwiedzić muzeum I. Repina w podwitebskiej miejscowości Zdrauniowa.

Michał Mordań
Uniwersytet w Białymstoku